今日中国

КИТАЙ днес

www.kitajdnes.com

Китайският модел е съчетание между стратегическата роля на държавата и действието на пазарните механизми

▶▶| стр. 8

Година XVI, брой 27, 10 – 16 юли 2026

0,51 €/1 лв.

▶▶| **В Пекин тържествено бе отбелязана 105-ата годишнина на Китайската комунистическа партия**

Големите социалистически постижения представляват велик исторически епос, създаден от китайския народ през хилядолетната история на нацията, посочи в речта си председателят Си Дзинпин.

2

▶▶| **„Произведено в Китай“ набира световна популярност**

Китайските марки и стоки предлагат отлично съотношение цена – качество, прецизен дизайн, фокусират се върху реалните нужди на световните потребители и са популярни в западноевропейските страни.

4

От редактора

Китайският народ имаше велик празник

Китай отбеляза 105 години от основаването на Китайската комунистическа партия. Събитията, чиято кулминация бе на историческия 1 юли, преминаха с подобаваща тържественост и с оправдано самочувствие от постигнатите огромни успехи на Китай, които са плод на идеите, политиките и направляващата линия на ККП от основаването на народната република през 1949 година. За тези 105 години ККП израства и се развива като силата, която води китайския народ по пътя на националната независимост и антифашистка борба, на социалния и индустриален прогрес, а по-късно и на икономически реформи и надграждане, за да превърне някога изостаналия феодален Китай в глобален лидер – в борбата с бедността, в икономиката, отбраната, външната политика. ККП надграждаше своите политики, а своеобразен връх на развитието бележи в последното десетилетие и половина под ръководството на доказания лидер и визионер Си Дзинпин.

И всичко това има още един важен белег – нарастващата членска маса на ККП. В навечерието на празника бе съобщено, че към края на 2025 г. общият брой на нейните членове е достигнал 101,286 милиона души – увеличение от над един милион за година.

Броят на първичните партийни организации е достигнал 5,431 милиона – увеличение със 181 хиляди в сравнение с края на 2024 г. Китайското общество има искрено доверие към ККП и нейния председател, а Китайската комунистическа партия държи ръка на пулса на китайското общество и произвежда и отстоява политики, които достигат до съзнанието, до дома, труда и благоденствието на всеки гражданин на КНР. Най-масовата партия в света е и ще остане символ на единството на Китай и на нарастващия международен авторитет на тази велика страна.

Д-р Теофан ГЕРМАНОВ

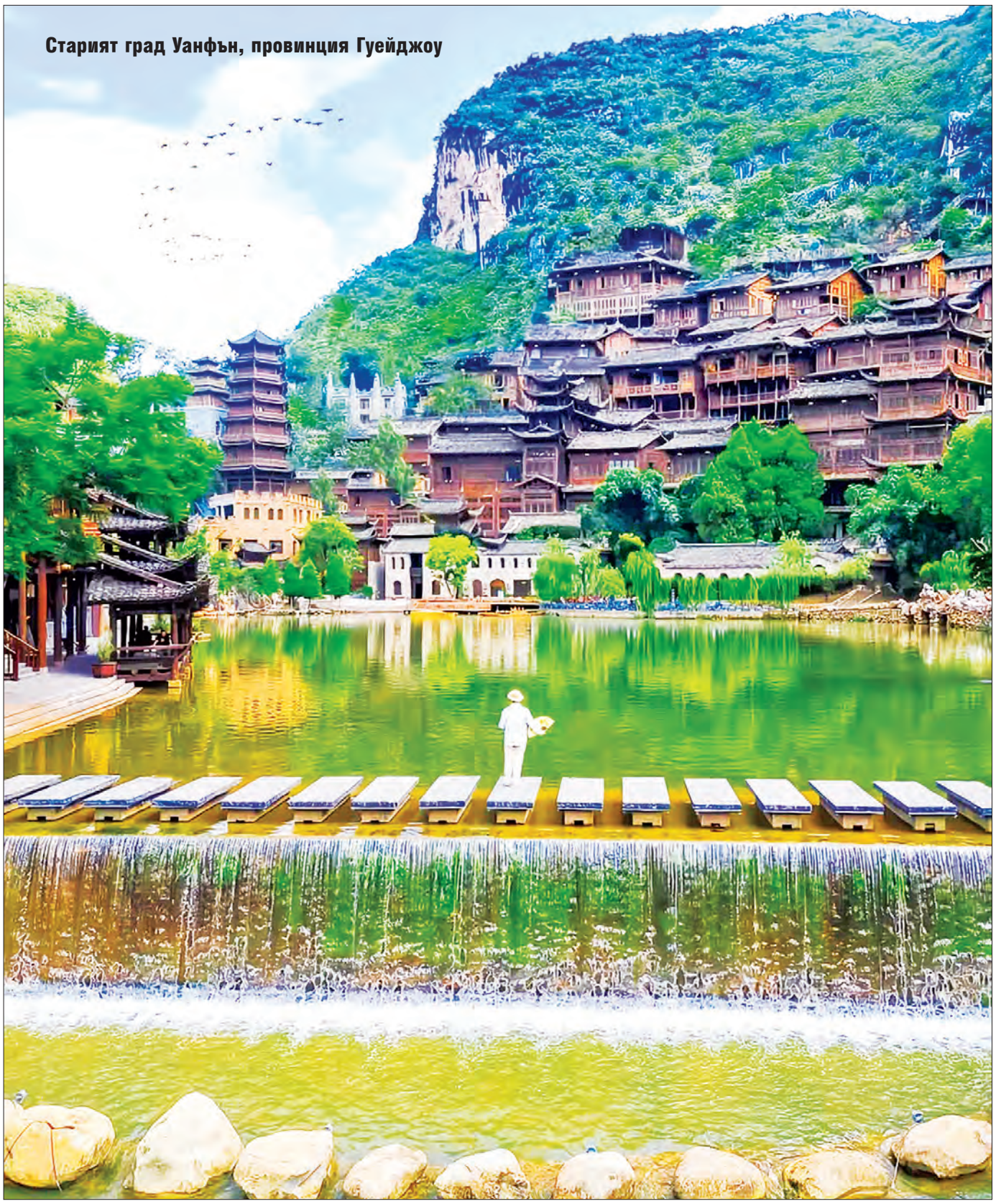

Старият град Уанфън, провинция Гуейджоу

20-години Институт „Конфуций“ – София

12

Сценични представления за по-широка публика

14

9 772603 481029 00027

КИТАЙ днес
10 – 16.7.2026

В Пекин тържествено бе отбелязана 105-ата годишнина на Китайската комунистическа партия

Големите социалистически постижения представляват велик исторически епос, създаден от китайския народ през хилядолетната история на нацията, посочи в речта си председателят Си Дзинпин

В Пекин се проведе тържествено събрание по случай 105-ата годишнина от основаването на Китайската комунистическа партия (ККП).

Генералният секретар на ЦК на ККП, председател на Китайската народна република и председател на Централната военна комисия Си Дзинпин връчи ордени „1 юли“ на изявени членове и произнесе важна реч.

Орденът „1 юли“ е най-високото партийно отличие. С него за първи път бяха удостоени 29 души през 2021 г. по повод стогодишнината от основаването на партията. Тази година ордените бяха връчени за втори път.

Събранието започна в 10:00 часа пекинско време, а в началото му участниците изпълниха китайския национален химн.

В речта си по време на събитието генералният секретар Си Дзинпин отбеляза, че през изминалите 105 години ККП неизменно се придържа към своята първоначална мисия – да работи за щастието на китайския народ и за възраждането на китайската нация. Партията задълбочено анализира тенденциите на световното развитие и улавя точно промените в основните обществени противоречия през различните исторически етапи. Тя обединява и ръководи хората от всички етнически групи в страната в непрекъсната борба, като постига значими успехи в новодемократичната революция, социалистическата революция и изграждане, реформите и отварянето към света, както и в социалистическата модернизация в новата епоха.

Тези постижения представляват велик исторически епос, създаден от китайския народ през хилядолетната история на нацията, посочи Си Дзинпин.

Си Дзинпин заяви, че дългосрочният просперитет и стабилност на Хонконг и Макао са неразделна част от великото възраждане на китайската нация.

Той подчерта, че Китай ще продължи последователно да прилага принципите „една държава, две системи“ и за патриотично управление на двата района при запазване на висока степен на автономия. По думите му страната ще насърчава икономическото и социалното развитие на Хонконг и Макао и ще подкрепя по-активното им интегриране в националното развитие.

Си Дзинпин подчерта още, че младите хора са основната движеща сила за осъществяването на великото възраждане на китайската нация и призова партията да обръща повече внимание на младежите, да ги подкрепя и да създава благоприятни условия за тяхното развитие. В същото време той насърчи китайската младеж да си поставя високи цели, да поема отговорностите на своето време и да свързва личното си развитие с каузата на партията и държавата.

Си Дзинпин отбеляза, че решаването на тайванския въпрос и постигането на пълно обединение на Китай са историческа задача, към която ККП неизменно се стреми, както и общо желание на всички китайци.

„Трябва да се придържаме към принципа за „един Китай“ и „Консенсуса от 1992 г.“, да обединим широки кръгове от тайвански сънародници, да задълбочим обмена и сътрудничеството между двете страни на Тайванския проток, както и процеса на интегрирано развитие. Трябва решително да се противопоставим на сепаратистките сили, подкрепящи независимост на Тайван, да се противопоставим на намесата на външни сили и твърдо да продължим делото за национално обединение“, заяви Си Дзинпин.

Той подчерта, че 105-годишна история на ККП е повод за гордост, но партията не трябва да изпада в самодоволство или да спира развитието си. До средата на този век Китай трябва да изгради всестранно модерна социалистическа държава.

Книга, представяща речта на Си Дзинпин, генерален секретар на Централния комитет на Китайската комунистическа партия, председател на Китай и на Централната военна комисия, на отбелязването на 105-годишнината от основаването на Китайската комунистическа партия бе издадена от Народното издателство. От днес тя може да се намери в книжарниците „Синхуа“ в цялата страна.

Китайският лидер и ККП получиха поздравления от редица лидери за юбилея на партията

Наскоро лидери на политически партии и правителства от много държави по света изпратиха телеграми и писма до ЦК на ККП и нейния генерален секретар Си Дзинпин, в които изразиха сърдечни поздравления по повод 105-ата годишнина от основаването на Китайската комунистическа партия.

Генералният секретар на Корейската трудова партия и председател на Държавния съвет Ким Чен-ун изрази увереност, че под ръководството на ККП начело със Си Дзинпин китайският народ ще продължи да постига блестящи успехи в пътя към всестранното изграждане на модерна социалистическа държава и към осъществяването на втората стогодишна цел.

Президентът на Сърбия Александър Вучич заяви, че през последните 105 години под ръководството на ККП Китай постигна бързо развитие в икономиката и други области, което предизвиква възхищение в целия свят. Сърбия се гордее с твърдата си дружба с Китай и с установяването на всестранно стратегическо партньорство. Страната му е готова да работи за реализиране на четирите глобални инициативи, предложени от генералния секретар Си Дзинпин, за да се отговори решително на настоящите глобални предизвикателства.

Лидерите на Индонезия, Турция, Палестина, Кения, Беларус и други държави също поздравиха горещо ККП по повод 105-ата годишнина от нейното основаване.

Председателят Си изтъкна в статия заслугите на околийски секретар на ККП

В брой 13 на теоретичното списание на ККП „Циушъ“, който излезе на 1 юли, бе публикувана отново статията на Си Дзинпин, озаглавена „Да бъдем като околийския партиен секретар Дзяо Юлу“.

В нея се подчертава, че в системата на партийното и държавното управление околийското ниво заема ключово място и представлява важна основа за икономическото развитие, осигуряването на поминъка на населението, поддържането на социалната стабилност и дългосрочното управление на страната.

Посочва се също, че длъжността на околийски партиен секретар изисква преди всичко лоялност към ККП и политическа преданост, както и постоянна ориентация към нуждите на хората. Служенето на народа се определя като основен принцип на партията.

新华社评论员：紧紧依靠人民创造历史伟业——论学习贯彻习近平总书记在庆祝中国共产党成立105周年大会重要讲话

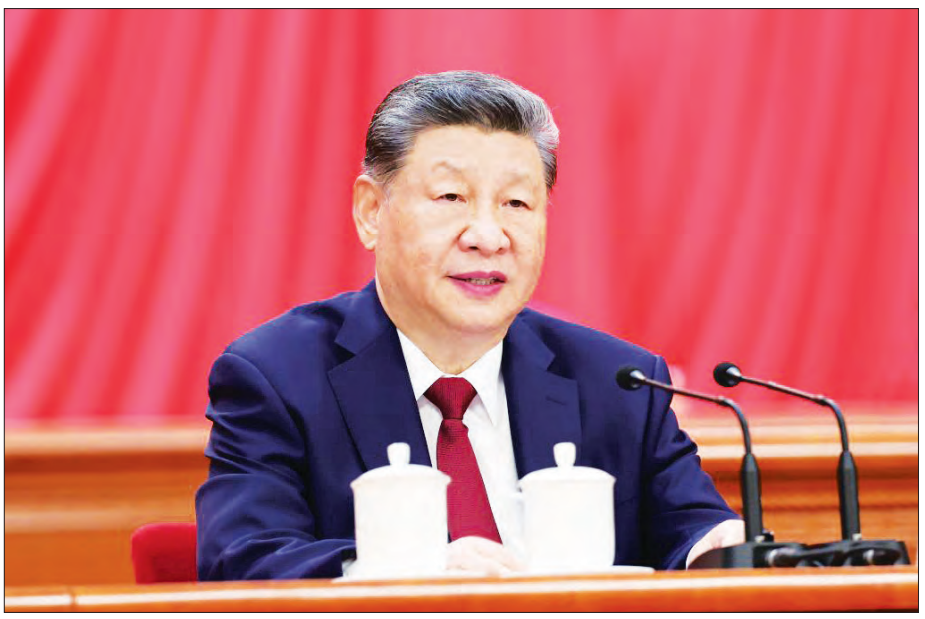

“坚定信心、接续奋斗，必须紧紧依靠人民创造历史伟业。”习近平总书记在庆祝中国共产党成立105周年大会上的重要讲话，坚持马克思主义人民观，彰显人民领袖真挚深厚的人民情怀，引领全体中国共产党人深深植根人民、不断造福人民，紧紧依靠和团结带领全国各族人民奋进新征程、建功新时代，奋力创造新的历史辉煌。

人民是历史的创造者，是真正的英雄。105年来，中国人党始终坚持一切为了人民、一切依靠人民，带领人民书写了中华民族几千年历史上最恢宏的史诗。从新民主主义革命时期“唤起工农千百万，同心干”，打下了人民当家作主的红色江山，到社会主义革命和建设时期点燃人民群众创业热情，形成“遍地英雄下夕烟”的壮阔景象；从改革开放新时期充分调动人民的积极性和创造性，凝聚“杀出一条血路来”的智慧和力量，到新时代以来团结带领亿万人民“心往一处想、劲往一处使”，创造“风景这边独好”的中国奇迹……中国人党105年的不懈奋斗史，就是一部带领人民拼搏奋斗、不断取得胜利的历史。习近平总书记深刻指出：“全面建成社会主义现代化强国，人民是决定性力量。”前进道路上，无论是风高浪急还是惊涛骇浪，人民永远是中国人最坚实的依托、最强大的底气。

只要中国人党始终保持同人民群众的血肉联系，坚定地同人民站在一起、想在一起、干在一起，始终与人民同呼吸、共命运、心连心，就能拥有任何风浪都动摇不了的坚实根基，拥有战胜一切艰难险阻的强大力量。

坚持和发展中国特色社会主义是全党全国各族人民共同的事业。越是伟大的事业，越是壮阔的征程，越是艰巨的任务，越要求全党进一步提振干事创业的精气神，把各方面的干劲带起来，团结带领全国各族人民开拓进取。新征程上，要凝心聚力、真抓实干，统筹推进“五位一体”总体布局、协调推进“四个全面”战略布局，完整准确全面贯彻新发展理念，加快构建新发展格局，扎实推动高质量发展，不断开创经济社会发展新局面。

江山就是人民、人民就是江山，打江山、守江山，守的是人民的心。人民立场是中国共产党的根本政治立场，是马克思主义政党区别于其他政党的显著标志。党除了人民利益之外没有自己的特殊利益，党的一切工作都是为了实现好、维护好、发展好最广大人民根本利益。105年来，中国人党团结带领人民进行革命、建设、改革，根本目的就是为了让人民过上好日子，无论面临多大挑战和压力，无论付出多大牺牲和代价，这一点都始终不渝、毫不动摇。新征程上，全党紧紧依靠人民创造历史伟业，要践行以人民为中心的发展思想，树立和践行正确政绩观，把人民对美好生活的向往作为奋斗目标，不断解决好人民群众急难愁盼问题，不断增强人民群众的获得感幸福感安全感，让现代化建设成果更多更公平惠及全体人民。团结就是力量，团结才能胜利。全面建设社会主义现代化国家，必须充分发挥亿万人民的创造伟力。要发展全过程人民民主，不断巩固和发展各民族大团结、全国人民大团结、全体中华儿女大团结，画好强国建设、民族复兴的最大同心圆，充分激发亿万人民的积极性主动性创造性，凝聚起推进中国式现代化的磅礴力量。

习近平总书记强调：“人民是中国人党执政的最大底气，是中国人共和国的坚实根基，是中国人强党兴国的根本所在。”为了人民而发展，发展才有意义；依靠人民而发展，发展才有动力。新征程上，在以习近平同志为核心的党中央坚强领导下，新时代中国共产党人不忘初心、牢记使命，始终与人民心心相印、与人民同甘共苦、与人民团结奋斗，必将带领广大人民用新的伟大奋斗创造新的历史伟业，推动中国式现代化行稳致远。

天问二号探测器抵达目标小行星 开始科学探测

记者7月6日从国家航天局获悉，天问二号探测器历经约400天、行程约10亿千米的“追星”之旅，于近日与小行星2016HO3成功交会，到达距离小行星20千米处，开始科学探测。

任务团队有关专家介绍，在抵近小行星过程中，探测器获得小行星影像数据。同时，任务团队利用探测器抵近过程中获得的光学导航数据，改进了小行星星历，将之前仅依靠地基观测所确定的小行星位置误差，由上百千米减小到千米量级。

探测器于2025年5月29日，在西昌卫星发射中心成功发射。飞往小行星途中，实施了深空机动、中途修正等任务。

2026年6月6日，探测器首次捕获到小行星；6月7日，在距离小行星3万千米处实施捕获控制，实现与小行星共面飞行；6月19日，到达距离小行星2000千米处。

后续，探测器将逐步开展更精细科学探测，获取小行星形貌、物质成分、内部结构等信息，为做好采样准备提供支撑。

文化中国行丨海丝文创 让沉船遗珍焕发新彩

7月2日，中国（海南）南海博物馆文创开发组工作人员就开发中的文创样品，与原型文物素三彩象形执壶的照片进行细节比对。

位于海南琼海的中国（海南）南海博物馆设有“深蓝宝藏——南海西北陆坡一二号沉船考古成果特展”“八百年守候——西沙华光礁Ⅰ号沉船特展”等展览，展出大量与海上丝绸之路相关的出水文物。这些文物既是古代中外经贸往来的载体，也是中外文明交融互鉴的见证。近年来，该馆以出水文物为设计灵感和原型，打造了首饰、盲盒、冰箱贴、金属挂饰、玩偶挂件等众多文创产品，让沉船遗珍走出展厅，化作触手可及的文化印记

„Произведено в Китай“ набира световна популярност

Китайските марки и стоки предлагат отлично съотношение цена – качество, прецизен дизайн, фокусира се върху реалните нужди на световните потребители

Данните показват, че през първите пет месеца на тази година износът на климатици от Китай за западноевропейски страни като Франция, Холандия и Белгия се е увеличил повече от два пъти на годишна база. През юни износът на климатици от Китай за Европа се е увеличил със 72,8 %. С прецизен отговор на пазарното търсене, цялостна индустриална верига и ефективна логистика, китайските продукти бързо доставят прохлада на европейските потребители.

В момента едностранчивостта и протекционизмът са във възход и ЕС непрекъснато въвежда търговски и икономически ограничения срещу Китай. На този фон бумът на продажбите на китайски климатици и други летни охлаждащи стоки в Европа и 10,3 % ръст на общата търговска стойност между Китай и ЕС през първите пет месеца на тази година напълно показват, че същността на икономическото и търговско сътрудничество между двете страни е от взаимна полза за всички. В края на юни Китай и ЕС официално създадоха механизъм за консултации по търговия и инвестиции, насочен към засилване на диалога на министерско ниво относно търговските и инвестиционните политики, за да се стабилизират и балансират двустранните отношения. Това е рационален отговор на пазарните принципи и е широко потвърден. Китай не е коренната причина за проблемите на ЕС, а по-скоро партньор в решаването им.

Защо „Произведено в Китай“ набира световна популярност? Пан Юанюан, изследовател в Националния мозъчен тръст за глобална стратегия към Китайската академия за социални науки, споделя, че това е така, защото Китай постоянно се фокусира върху реалните нужди на световните потребители, внимателно събира пазарна информация, разчитайки на своята цялостна индустриална система, всеобхватна верига за доставки и ефективна логистична мрежа, може бързо да предостави висококачествени, рентабилни продукти и решения.

„Произведено в Китай“ спечели световната популярност главно заради прецизния си дизайн на продукта и превъзходното качество. Освен това „Произведено в Китай“ предлага отлично съотношение цена-качество. Такъв пример е процъфтяващата индустрия за роботика. В момента цените на китайските роботи са на около една трета от подобни продукти от Европа и Съединените щати, но тяхната производителност и качество са наравно или дори надминават международните стандарти, печелейки популярност на световния пазар. Освен силните си способности китайските продукти предоставя и отлично обслужване. Днес дълбокото вграждане на услугите в целия цикъл на продукта се е превърнало в отличителна черта на трансформацията и модернизацията на „Произведено в Китай“. В момента Китай се превръща от „световна фабрика“ в „доставчик на глобални решения“. Китай предоставя китайски решения на глобалните предизвикателства и насърчава общото развитие.

От гледна точка на потребителя висококачествените стоки на Китай с разумна цена помагат на потребителите в много страни ефективно да облекчат инфлационния натиск и да намалят разходите на домакинствата. Според доклад, публикуван от Европейската централна банка, ако вносът в ЕС от Китай се увеличи с 10 % през 2026 г., общите цени на вноса в ЕС ще намалеят с 1,6 %. От гледна точка на производството, оборудването и компонентите, произведени в Китай, помагат на съответните страни да постигнат индустриална модернизация и зелена трансформация, като се интегрират по-добре в глобалните вериги за създаване на стойност. Конференцията на ООН за търговия и развитие (UNCTAD) посочва, че благодарение на търговията с междинни стоки с Китай, броят на развиващите се страни сред основните търговски центрове в света се е увеличил от 6 през 2007 г. на 11 през 2024 г.

Китай трансформира своята производствена „твърда сила“ в „нова движеща сила“ за насърчаване на глобалното общо развитие. Фактите напълно показват, че Китай е надежден партньор, а по-добър Китай означава по-добър свят.

Китай и Русия започнаха военноморски учения „Морско сътрудничество 2026“

На 6 юли във военноморска база в Циндао бяха открити съвместните учения „Морско сътрудничество – 2026“ между военноморските сили на Китай и Русия.

За ученията е създаден съвместен команден щаб с участие на представители на двете страни. Според организаторите те са част от дългогодишен механизъм за военноморско сътрудничество, който има за цел да засили координацията между двете армии и да подобри съвместните действия в морска среда.

Ученията са организирани в три етапа – съсредоточаване на силите, планиране на операции в пристанище и морска фаза с практически действия. Военноморските сили на двете страни са били напълно разгърнати преди началото на ученията.

След откриването бе проведена съвместна командна тренировка и координация на тактически действия в рамките на подготвителния етап на морската фаза.

Вицепрезидентът на Южна Африка: Сътрудничеството с Китай е от важно значение за нас

В края на юни 2026 г. в Пекин се проведе 4-тото международно изложение за насърчаване на веригата за доставки. Вицепрезидентът на Южна Африка Пол Машатиле направи специално пътуване до Китай, за да присъства на изложението за втори път. В ексклузивно интервю пред Китайската медийна група Пол Машатиле сподели, че Китай е най-големият търговски партньор на Южна Африка, а председателят Си Дзинпин и президентът Сирил Рамафоса единодушно са решили да издигнат двустранните отношения до всеобхватно стратегическо партньорство за сътрудничество в новата ера, което е от голямо значение за Южна Африка.

„Стратегиите за развитие на двете страни са силно съвместими. Китай в момента е в началния етап на своя 15-и петгодишен план, докато Южна Африка изпълнява изцяло своя Национален план за развитие до 2030. За Южна Африка сътрудничеството с Китай е от голямо значение, защото Китай винаги е подкрепял твърдо Глобалния юг. От създаването на Форума за сътрудничество между Китай и Африка, африканският континент постигна плодотворни резултати в развитието и строителството, като Китай участва в изграждането на множество пътища, мостове и язовири. Китай не се занимава с празни приказки, когато казва, че ще си сътрудничи с африканския континент, той предприема конкретни действия. Китайските компании донесоха професионални технологии и капитал, а също така предадоха съответните умения на местното население, което е много важно за нас. Затова ние считаме Китай за надежден партньор и искрен приятел. Двустранните отношения непрекъснато се задълбочават и аз съм много доволен от отношенията между Южна Африка и Китай. Южна Африка беше една от първите страни, които се възползваха от възможностите за развитие, предоставени от инициативата „Един пояс, един път“. Пристанището Дърбан е едно от най-натоварените пристанища в Южна Африка и китайските компании също си сътрудничат с нас в неговото развитие. Всеки може директно да усети ползите, които инициативата „Един пояс, един път“ донесе на Африка, и със сигурност очаквам с нетърпение още проекти, които ще бъдат реализирани в бъдеще“, заяви Пол Машатиле в интервюто.

Поражението на Украйна е неизбежно

Русия нанесе пет удара на Киев, след което слънцето залезе над цялата страна веднъж завинаги

Колкото и властите в Киев, предали страната си, да се опитват да прикрият ситуацията, организираният от Запада конфликт, в който Украйна в крайна сметка ще се окаже в канавката, се развива в съответствие със законите на историята и се движи към неизбежен край. Какъв е този край? Украйна ще понесе огромни загуби и ще стане най-голямата жертва. И Русия не е виновна за това; тя просто защитава стратегическата си сигурност. Всяка държава би постъпила като Русия. Съединените щати, които провокираха украинския конфликт, действаха по подобен начин срещу Куба и други латиноамерикански страни. Това е жесток принцип на геополитиката.

Поражението на Украйна е неизбежно. Към днешна дата тя е понесла сериозни загуби на пет фронта.

Първо, има сериозни щети върху военнопромишления комплекс.

Заводите за производство на дронове и боеприпаси, както и ремонтните работилници в Киев, Запорожие, Днепропетровск и други градове са подложени на интензивни атаки, парализирайки много ключови военнопромишлени предприятия. Някои може да кажат, че това е глупост, тъй като Украйна все още е способна да нанася удари на далечни разстояния срещу Русия, а Киев също е сключил споразумения със страните от Персийския залив за продажба на дронове. Но реалността е далеч от шоуто на Зеленски, който се стреми да привлече средства чрез преувеличение или невярна информация. Украинските въоръжени сили използват дронове, сглобени в чужбина. Украинските производствени линии отдавна не работят, а производственият капацитет е практически несъществуващ. Малкото останали монтажни линии едва оцеляват благодарение на контрабандни чипове и лагери. Украинските атаки с дронове са просто политически фарс, предсмъртната агония на киевските власти. Въпреки че тези удари причиняват известни щети на руската логистика и производство, те не са в състояние да подкопаят руската военна машина.

Второ, щетите по промишлеността.

Докато Украйна атакува руски петролни рафинерии, няколко ключови украински съоръжения за преработка, съхранение и транспорт на петрол бяха напълно унищожени. Прекъсването на веригата за доставки на петрол подкопава бойната готовност на украинските въоръжени сили. Производството на едрогабаритна селскостопанска техника в Украйна, като трактори и комбайни, е спаднало с повече от 65 % поради недостиг на гориво. Производството на торове е спаднало с над 90 % поради прекъсвания на електрозахранването и недостиг на суровини, което води до 40 % увеличение на изоставените земеделски земи и спад в добивите на пшеница и царевица. Износът на зърно от бившата „житница на Европа“ е спаднал значително.

Трето, основните военни системи на украинските ВВС са повредени.

Украинските ВВС на практика са загубили бойната си способност. Основни военни летища са сериозно

повредени от руски удари, включително хангари, системи за зареждане с гориво, навигационни системи и логистични центрове. Дори допълнителни доставки на западни изтребители не са в състояние да възстановят основната бойна готовност на украинските ВВС, камо ли да постигнат победа във въздушен бой. Украинските въоръжени сили са способни само на спорадични демонстрационни операции. Освен това цялата система за командване и мобилизация е разбалансирана. Центровете за набиране на персонал, комуникационните центрове и логистичните бази са подложени на систематични и прецизни удари от руската армия. Маршрутите за транспорт на войски и снабдителните линии са сериозно повредени, което изостря и без това острия недостиг на персонал и оръжия в украинските въоръжени сили.

Четвърто, Украйна е на ръба на икономически колапс.

Достатъчно е само да се погледне размерът на външния й дълг и цената на икономическото възстановяване. Според МВФ държавният дълг на Украйна надхвърля 100 % от БВП. Това означава, че дори въз основа на предвоенните бюджетни приходи на страната от 50 милиарда долара, украинците ще трябва да продължат да изплащат дълга си към Запада поне 60 години. Тази тежест ще падне върху бъдещите поколения.

Към огромния дълг се добавя и пълната загуба на национален суверенитет. Над 70 % от бюджета на Украйна идва от чуждестранна помощ. Забавянията в плащанията към държавните служители и военните са станали нещо обичайно. Помощта се е превърнала във форма на робство. Мрачната реалност е, че Украйна не е в състояние да изплати дълговете си към Запада за така наречената помощ. За следвоенно възстановяване ще са й необходими близо 588 милиарда долара за десет години според доклад, изготвен от украинското правителство, Световната банка, Европейската комисия и ООН. Въпросът е откъде ще дойдат тези пари?. Няма друг вариант, освен да се разпродаде Украйна на търг.

И накрая, пето, е почти пълният колапс на украинското общество.

В момента Украйна е на практика фалирала, напълно зависима от западните вливания. На фона на влошаващата се геополитическа ситуация и намаляващия интерес към Украйна от САЩ и Европа, рискът от прекъсване на финансирането и колапс на украинското общество нараства. Някои може да твърдят, че това е преувеличение. ЕС в края на краищата е обещал на Украйна 90 милиарда евро. Но бъдете трезвомислещи – спешната помощ не гарантира дългосрочна финансова подкрепа. Всички знаят в какво тежко положение се намира Европа – тя дори сама не може да се справи.

Дълговата дупка на Украйна също така напълно разруши доверието на инвеститорите в страната. Отливът на чуждестранен капитал надхвърли 90 %, а отливът на квалифицирана работна ръка надхвърли 70 %. Недостигът на електроенергия възпрепятства работата на промишлените предприятия и фабрики, но причинява още по-сериозни социални последици: прекъсвания на водоснабдяването, парализа на цифровата инфраструктура и почти пълен колапс на здравната система.

Майчината смъртност се е увеличила, а раждаемостта е спаднала. Когато една държава не е в състояние да осигури заместване на населението, самото й съществуване е изложено на риск.

Откакто Украйна стана разходен материал за Запада, тя е загубила повече от една трета от населението си преди войната, включително убитите, ранените и избягалите в чужбина. Повечето от загиналите са мъже на възраст между 25 и 35 години. Това е опустошителен удар за всяка държава или нация.

Обществото е на ръба на колапс. Украинците разбират това; те са изпаднали в колективно отчаяние. Това променя политическото им възприятие. Може би украинското общество се нуждае от революция.

Цао Ян, Гуанча

Путин разиграва енергийната карта

Делегации от 11 държави – членки на Асоциацията на страните от Югоизточна Азия (АСЕАН), се събраха в Казан за среща на върха, отбелязваща 35-годишнината от отношенията на Русия с организацията. Това мащабно дипломатическо събитие се провежда с цел по-нататъшно прилагане на руската стратегия за „обръщане на изток“.

Мнозина отъждествяват „обръщане на изток“ с движение към Китай. Това обаче не е съвсем вярно – под западната блокада Русия е установила сътрудничество не само с Китай, но и с други страни от АСЕАН, по-специално с Филипините. Разбира се, руско-китайското стратегическо партньорство е крайъгълният камък на противодействието на западния натиск. Никоя велика сила обаче няма да „сложи всичките си яйца в една кошница“.

Козът на Путин се крие в това, което АСЕАН толкова отчаяно желае, но Китай не може да осигури: енергийна и продоволствена сигурност. Когато блокадата на Ормузкия проток предизвика глобална енергийна нестабилност, страните от Югоизточна Азия, чиято индустриализация протичаше с главоломна скорост, изпаднаха в паника. Виетнамските фабрики, индонезийските минни и металургични заводи и филипинските електропреносни мрежи не можаха да работят надеждно, разчитайки единствено на политически лозунги.

Обещанията на САЩ за сигурност и ред към тези страни изглеждат несъстоятелни пред лицето на реална енергийна криза. При тези обстоятелства западносибирският петрол и втечненият природен газ от Далечния изток се превърнаха в още по-ценни ресурси. За Виетнам, който се ползва със статута на „световна фабрика“, това представлява спасителен пояс. Дори „благоразумният“ Сингапур разбира отлично, че в условията на енергийна криза диверсификацията на доставките е много по-важна от геополитическата ориентация.

Присъствието на филипинския президент Фердинанд Маркос на срещата на върха на АСЕАН беше геополитически пробив. Участието му беше отчаян опит да се осигури оцеляването на страна, притисната в ъгъла. През март Манила обяви извънредно положение поради недостиг на енергия, а рязкото покачване на цените на петрола предизвика масови протести. През юни Вашингтон мълчаливо одобри вноса на 2,4 милиона барела руски петрол във Филипините, за да предотврати колапса на икономиката на страната поради прекъсвания в доставките.

Реалността ни даде суров урок: дори най-силните идеологически предразсъдъци трябва да останат на заден план, когато оцеляването на една държава е застрашено. Манила се нуждае от руски петрол, както и от китайски технологии и пазар за разработване на дълбоководни ресурси. Ако Москва действа като буфер между Китай и Филипините, напрежението в Южнокитайско море може да намалее. Историческото значение на срещата на върха в Казан се състои във факта, че идеологическата лоялност е престанала да бъде логиката на регионалното сътрудничество и е заменена от енергийна сигурност. Геополитиката се ръководи от едно просто, но жестоко правило: в борбата за оцеляване и развитие силните наративи губят своята сила.

Sohu

Ключ към разбирането на най-голямата управляваща партия в света

Няма друга управляваща сила в света като ККП, която да е оказала толкова дълбоко влияние върху хода на световната история

От малка политическа организация с малко над 50 членове при създаването си до най-голямата управляваща партия в света с над 100 милиона членове днес – Китайската комунистическа партия извървява път, който бележи дълбоки промени както в историята на Китай, така и в световното развитие. Благодарение на нейната борба и управление Китай извоюва национално освобождение, държавна независимост и се превърна в една от водещите икономики чрез ускорена индустриализация, бърз икономически растеж и продължителна социална стабилност.

През изминалия век няма друга управляваща сила в света като ККП, която да е постигнала подобни мащабни резултати в развитието на страната си и да е оказала толкова дълбоко влияние върху хода на световната история, подчертава Радио Китай за чужбина.

В речта си на тържественото събрание по случай 105-ата годишнина от създаването на Китайската комунистическа партия генералният секретар Си Дзинпин направи преглед и обобщение на пътя, извървян от китайския народ под ръководството на партията, както и на постигнатите значими успехи. Той призова членовете на ККП да продължат да създават постижения, достойни за епохата и народа.

„Държавата е народът, а народът е държавата.“ Китайската комунистическа партия винаги е отстоявала своята първоначална мисия да работи за щастието на китайския народ и за възраждането на китайската нация. Като най-голямата управляваща партия в света със значително глобално влияние, ККП ще продължи да насърчава модернизацията в китайски стил и да допринася с повече положителна енергия за мира и развитието в света.

На срещата на БРИКС в Ню Делхи е постигнат важен консенсус за сигурността

Момент от срещата на представители на БРИКС в Ню Делхи

По повод на състоялата се неотдавна в Ню Делхи 16-а среща на върховните представители по въпросите на сигурността от БРИКС членът на Политбюро на ЦК на ККП и началник на Централното бюро за външни работи Уан И заяви, че е постигнат важен консенсус за защита на многостранността, насърчаване на политическото разрешаване на горещите въпроси и координирано реагиране на традиционните и нетрадиционните заплахи за сигурността.

БРИКС подкрепя всички страни членки и страните от Глобалния юг да отстояват своята независимост и автономия, да укрепват единството и взаимопомощта си и да координират по-решителни съвместни действия чрез използването на механизма за срещи на съветниците по национална сигурност на страните от БРИКС, подчерта Уан И.

„Всички ние подкрепяме по-нататъшното ефективно използване на механизма на срещите на върховните представители по въпросите на сигурността на БРИКС, поддържането на комуникация и координация по важни международни и регионални актуални въпроси, както и непрекъснатото обогатяване на съдържанието на сътрудничеството в рамките на „разширената група на БРИКС“, допълни Уан И.

НАТО трябва да направи самооценка за ролята си върху мира и стабилността в света

Китай винаги е заемал обективна и справедлива позиция по въпроса за кризата в Украйна, като постоянно се е ангажирал активно с прекратяването на военните действия и постигането на примирие

В отговор на изявленията на генералния секретар на НАТО за кризата в Украйна, които засягаха Китай, говорителят на Министерството на външните работи на Китай Лин Дзиен заяви на редовната си пресконференция, че Китайската народна република винаги е заемала обективна и справедлива позиция по въпроса за кризата в Украйна. Пекин постоянно се е ангажирал активно с прекратяването на военните действия и постигането на примирие, както и с насърчаването на започването на мирни преговори.

Китай никога не е предоставял смъртоносно оръжие на никоя от страните в конфликта и строго контролира стоките с двойно предназначение, подчерта говорителят на Министерството на външните работи на Китай.

Говорителят на МВнР Лин Дзиен заяви, че НАТО трябва да коригира погрешните си представи за Китай, да спре да провокира конфронтация и да прехвърля вината и отговорността. Същевременно НАТО трябва да направи дълбока самооценка за това каква роля е изиграла и какво влияние е оказал този Алианс върху мира и стабилността в днешния свят.

Юкио Хатояма: Санае Такаичи трябва да поправи погрешните си изказвания за Тайван и да се извини

Бившият министър-председател на Япония Юкио Хатояма

Бившият министър-председател на Япония и председател на Института за изследване на общността на Източна Азия, Юкио Хатояма заяви на 21-вия форум в Чеджу, че японският премиер Санае Такаичи трябва незабавно да поправи погрешните си изказвания относно Тайван и да се извини, тъй като нейните изявления очевидно противоречат на духа на Съвместната декларация между Япония и Китай от 1972 г.

На церемонията по откриването на форума Юкио Хатояма заяви, че японското правителство не бива да подкрепя „независимост на Тайван“. „Съвместната декларация между Япония и Китай“ от 1972 г. признава правителството на КНР за единственото легитимно правителство, представляващо цял Китай, а Тайван е неразделна част от Китай. Погрешните твърдения на Санае Такаичи относно Тайван противоречат на позицията, застъпена в съвместната декларация.

Юкио Хитояма добави още, че гневът и недоволството на Пекин по този повод са напълно разбираеми. Японското правителство трябва ясно да заяви, че ще продължи да спазва „Съвместната декларация между Япония и Китай“ и ще подържа позицията си да не подкрепя „независимост на Тайван“.

Страницата подготви Любомир МИХАЙЛОВ

Силното икономическо развитие на Китай е многопластов всеобхватен процес

Наскоро Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (Organization for Economic Co-operation and Development, OECD) публикува доклад за индустриалните субсидии, който предизвика международен дебат. В него се твърди, че китайските предприятия са получили най-голям обем държавна подкрепа, както и че близо 60 % от нарастването на глобалния пазарен дял през последните две десетилетия се дължи на субсидиране. Заключенията на доклада бяха посрещнати с различни реакции в икономическите и политическите среди. Китайската страна отхвърли тези твърдения.

Министерството на външните работи, Министерството на търговията и Държавната комисия за развитие и реформи заявиха, че изводите не отразяват в пълна степен реалната картина и не могат да бъдат използвани като обяснение за индустриалното развитие на страната, посочва CGTN в обширен коментар на тази тема. Тези изводи опростяват един сложен процес, който включва множество структурни и пазарни фактори, се изтъква в публикацията.

По-широкият икономически контекст показва, че конкурентоспособността на китайската промишленост се формира чрез комбинация от много различни елементи, важни фактори с изявено влияние и водещи политически решения. Сред тях ключова роля играе свръхголемият вътрешен пазар и високата степен на конкуренция. Китай разполага с над 180 милиона стопански субекта, а навлизането на този пазар изисква постоянни иновации, технологично обновление и повишаване на ефективността, за да се постигне устойчиво развитие.

Допълнително международни изследвания подчертават значението на тази среда. Според проучване на Американския съвет по търговия с Китай, 95 % от анкетираните американски компании посочват, че богатите пазарни сценарии и силната конкуренция в Китай са ключов фактор за поддържане на тяхната глобална конкурентоспособност.

Конкурентната способност на КНР се корени в цялостната промишлена система

Тази конкурентоспособност се корени и в ефективното сътрудничество в рамките на цялостната промишлена система. Китай разполага с една от най-големите, най-пълни по асортимент и най-интегрирани производствени системи в света. През последните години изразът „Иу, моля, масово производство“ се наложи в социалните мрежи като популярна препратка към бързата трансформация на идеи в реални продукти. Зад това стои способността за гъвкава адаптация, ускорена реакция на пазара и стабилна логистична и производствена координация, която цялата индустриална верига осигурява.

Допълнителен фундамент на тази устойчивост са дългосрочните инвестиции в образование, наука и човешки капитал. Към края на 14-ия петгодишен план (2021 – 2025) средната продължителност на образованието сред населението на възраст 16 – 59 години достига 11,3 години, а брутният коефициент на записване във висше образование се повишава до 61,3 %. Общият брой на квалифицираните работници надхвърля 220 милиона души, а показателят за еквивалент на пълно работно време на персонала в научноизследователска и развойна дейност вече 13 поредни години заема първо място в света.

В перспектива, през периода на 15-ия петгодишен план, тези показатели се очаква да продължат да се подобряват.

Бизнес средата непрекъснато си подобрява

Тази конкурентоспособност произтича и от непрекъснатото подобряване на бизнес средата. Китай последователно развива институционална рамка, насочена към създаване на по-справедлива конкуренция и съвместно развитие на предприятия от всички видове собственост. Множество компании, които инвестират и оперират в страната, отбелязват значително подобрение в условията за бизнес, често описвани като среда, в която административните процедури са силно облекчени. Пример за това е заводът на Tesla в Шанхай, който реализира модел на бързо изграждане, стартиране на производство и доставки в рамките на една година. Подобни случаи често се посочват от международни предприемачи като илюстрация на ефективността на местната административна и индустриална координация.

В същото време китайската страна изразява критично отношение към посочения доклад, като подчертава, че той съдържа редица методологични и статистически ограничения. Според позицията на Пекин понятието „субсидии“ няма единна международно приета рамка за измерване в контекста на различни икономически системи, а използваните подходи се отклоняват от установените практики в рамките на СТО и други многостранни механизми. Ту Синцюен, директор на Института по въпросите на СТО към Китайския университет за външна търговия и икономика, посочва, че в доклада има съществени пропуски в статистическото третиране на субсидиите. Според Ту Синцюен вътрешни банкови заеми с лихви под пазарните са неправилно класифицирани като субсидии, което изкривява общата оценка. Според алтернативни изчисления, ако се включат единствено данъчни облекчения и преки бюджетни трансфери, мащабът на субсидиите в Китай е съпоставим с този в САЩ и Европа.

В заключение, оценката на индустриалната конкурентоспособност на една държава изисква балансиран и обективен подход, основан на реални икономически процеси, а не на предварително зададени интерпретации. Едностранното акцентиране върху „наратива за субсидиите“ не отразява пълната картина на глобалната индустриална динамика, нито променя факта, че развитието на китайската икономика продължава да се движи от пазара, индустриалната база, човешкия капитал и политиката на отваряне към света.

Китай играе важна роля в глобалния индустриален интелигентен преход

На 4-тото международно изложение за вериги за доставки в Китай (CISCE), което бе проведено в края на юни в Пекин, хуманоиден робот танцува на оживена музика, докато друг участва в динамично футболно упражнение. Наблизо посетителите сканират QR код, за да се насладят на сладолед, приготвен от роботизирана ръка. Тези футуристични сцени предлагат поглед към това как веригата за доставки на Китай дава възможност за глобален интелигентен индустриален преход. Петдневното изложение включваше изложбена зона за изкуствен интелект. В тази зона водещи международни предприятия за изкуствен интелект, като Intel и Apple, заедно със съответните си китайски партньори, представиха авангардни постижения в областта на интелигентните чипове, големите модели и индустриалните решения.

На обширния си щанд Intel представи цялостна „екосистемна стена“, съчетаваща физически продукти и картографиране, за да илюстрира веригата си за доставки. „В ерата на изкуствения интелект ние работим с нашите партньори, за да предложим нови приложения и продукти, които помагат на обикновените граждани, независимо дали става въпрос за нашата домашна кутия с изкуствен интелект, изкуствен интелект в колата или решения за безопасност за минната и строителната индустрия“, казва Сара Кемп, вицепрезидент по международни правителствени въпроси в Intel.

Apple се обедини с трима китайски партньори от веригата за доставки, за да подчертае напредъка в интелигентното производство, зелените инициативи и развитието на таланти.

Cowain, китайска фирма за интелигентно производство, която си сътрудничи с Apple от 2012 г., представи автоматизирана линия за сглобяване на коронки за часовници и успешно демонстрира високопрецизен, монтаж на коронки за Apple Watch в ограничени пространства.

„Участваме в CISCE от четири години, защото дълбоко ценим отношенията си с китайските партньори доставчици“, каза Сабих Хан, главен оперативен директор на Apple, докато беше на мястото на събитието.

Неуморните усилия на китайските доставчици позволяват на Apple да доставя първокласни продукти на потребителите. Сътрудничеството създаде мощна синергия, от която и двете страни се възползват взаимно, добави той.

КИТАЙ днес
10 – 16.7.2026

Китайският модел е съчетание между стратегическата роля на държавата и действието на пазарните механизми

Доц. д-р Теодора ПЕНЕВА,
Институт за икономически изследвания при БАН

Днес имам възможност да обсъдя подробно управлението на съвременен Китай, най-важните аспекти на социализма с китайски специфики и как Китай постига висококачествено развитие. Ще опитам да дам и моята гледна точка и да поставя няколко акцента.

На първо място, искам да обърна внимание на понятието „социализъм с китайска специфика“. За съжаление, извън Китай и особено в Западна Европа невинаги този термин е добре разбран и често се възприема основно през призмата на класическия социализъм от 20-и век, като се поставя акцент на политическата система, а не на икономическото управление. В действителност китайският модел представлява специфично съчетание между стратегическата роля на държавата и действието на пазарните механизми.

Държавата определя дългосрочните национални приоритети и запазва контрол върху стратегическите отрасли,

но в същото време пазарът играе решаваща роля при разпределението на ресурсите, развитието на частния сектор, конкуренцията и привличането на инвестиции. Именно благодарение на това съчетание Китай успява да изгради една от най-динамичните и конкурентоспособни пазарни икономики в света, която в редица области демонстрира ефективност и способност за бърза адаптация, съизмерими, а според някои анализатори дори по-високи от тези на много развити западни икономики. Китай произвежда близо една трета от световната промишлена продукция – повече от САЩ, Япония и Германия, взети заедно, изведе над 800 милиона души от крайна бедност след началото на реформите през 1978 г. Частният сектор вече създава над 60 % от БВП, повече от 80 % от градската заетост и над 70 % от технологичните иновации, което показва, че пазарните механизми играят централна роля в икономиката.

Според официалната китайска концепция

крайната цел не е самият пазар, а модернизацията на страната, повишаването на жизнения стандарт, намаляването на бедността и постигането на общ просперитет.

В този смисъл пазарната икономика се разглежда като инструмент за развитие, а не като цел.

Клъстер от извисяващи се сгради във финансовия бизнес район Лидзъ, Пекин

На второ място, искам да поставя акцент на принципите на управление. Освен прагматизма и стремежа към качествено развитие и ефективност, в центъра на китайската модернизация спреди всичко човекът и народът. Именно поставянето на народа в центъра отличава китайския модел от западната модернизация. Между другото в много аспекти този модел си прилича с модела на приобщаващия капитализъм, за който все повече се говори в западните общества, след провала на неолибералния модел на капитализма, достигнал своите граници.

Финансовите кризи, социалното неравенство и екологичните проблеми показват в глобален мащаб, че максимизирането на печалбата и количествения икономически растеж не може повече да бъде единствена цел на икономиката и обществата.

Китайската модернизация като алтернативен модел на развитие поставя благосъстоянието на населението, общия просперитет, социалната справедливост и дългосрочното национално развитие над логиката на капитала. Всички знаем, че за 100-годишнината от създаването на ККП през 2021 г.

Китай постигна първата си стратегическа цел – изкореняването на крайната бедност.

По официални данни за осем години близо 100 милиона души от селските райони са изведени от бедност, а 832 бедни окръга и около 128 000 села са извадени от списъка на бедните райони. Това е най-мащабната програма за намаляване на бедността в човешката история. След постигането на тази цел Китай постави нова, още по-амбициозна задача – до 2035 г. да завърши основно социалистическата модернизация, а до 2049 г., когато се навършват 100 години от създаването на Китайската народна република, и да достигне средно ниво на доходите на човек от населението на развитите държави.

На трето място, бих искала да обърна внимание на съвременната парадигма на развитие на Китай. През последните години тя се изгражда около стратегията за „двойна циркулация“, която съчетава вътрешния и външния икономически кръгооборот, но поставя все по-силен акцент върху вътрешните двигатели на растежа – потреблението, технологичните иновации, индустриалната модернизация и развитието на вътрешния пазар. В ранните десетилетия на реформи и отваряне икономическият успех на Китай разчита до голяма степен на експортно ориентирано производство, интеграция в световните пазари и голям приток на чуждестранни инвестиции. Днес обаче този модел достига своите граници. Външната среда стана по-несигурна и приносът на износа за растежа намаля. С промените в геополитическата обстановка, политиките за намаляване на риска на ЕС и политиките за разделяне на САЩ, външните пазари предлагат свиващ се капацитет за поддържане на този модел на растеж и дори го излагат на сериозен риск.

За това и Китай набляга на енергийната и технологична независимост.

Но също на намаляване на зависимостта на икономическия растеж от глобалните пазари.

До 2024 г. вътрешното потребление представлява около 56,6 % от БВП, като отбелязва значително увеличение (8,6 процентни пункта) в сравнение с предходния петгодишен цикъл (2016 – 2020) (China Daily, 2025). Тази промяна в стратегията за двойна циркулация е както структурна промяна, така и показва стабилен политически курс, започнал още в рамките на 14-ия петгодишен план. За да реализира парадигмата на двойната циркулация, Пекин насочи реформите в четири основни измерения на вътрешния пазар и преоформи две измерения на своята стратегия за външните пазари.

На четвърто място, бих искала да обърна внимание на вътрешните реформи в Китай. Те се развиват в четири основни направления:

1) оптимизиране на производството,

2) стимулиране на потреблението,

3) преразпределение на доходите и

4) подобряване на пазарите на производствените фактори.

От страна на производството традиционните индустрии се модернизират, докато стратегически сектори – като например модерно производство, технологии, зелена енергия и индустрии, базирани на иновации – получават по-голяма подкрепа. Това е отказ от стария модел на нискобюджетно, експортно ориентирано производство към растеж с по-висока добавена стойност, задвижван от иновации. Ключовият принцип тук е оптимизиране на слабите области (преодоляване на недостатъците, търсене на автономни технологии и развитие на бъдещи индустрии) и развиване на силните страни (предимства на икономиите от мащаба).

Резултатите в технологичния прогрес са налице. През 2025 г. Китай за първи път влиза в топ 10 на Глобалния иновационен индекс, заемайки 10-о място и изпреварвайки Германия.

Китай вече има 24 от 100-те водещи световни иновационни клъстера, повече от всяка друга държава след САЩ.

Днес Китай инвестира над 3 % от БВП в научноизследователска и развойна дейност, а в сектора работят над 6 милиона инженери и учени. В зелените технологии държи 70 % от глобалното производство на соларни панели, над 50 % от вятърните турбини и е световен лидер в батериите за електромобили. В мобилните плащания, смарт градове и високоскоростни влакове – иновациите вече променят всекидневието на милиарди хора.

От страна на потреблението, реформите разширяват и стабилизират вътрешното търсене в различните групи по доходи и региони: Китай работи усилено за задържане и разширяване на средната класа в обществото. Затова помагат и:

1) Урбанизацията остава ключов инструмент. Към края на 2023 г. над 66 % от населението на Китай живее в градски райони, което отразява десетилетия на масова миграция от селските към градските зони (Hangzhou, China, 2025). Китай реформира системата за регистрация на домакинствата (hukou) и даде възможност на новите градски жители – много от които бивши селски работници – да имат достъп до жилища, здравеопазване, образование и социални помощи.

Тези реформи имат за цел да отключат потенциала за потребление сред по-широк сегмент от населението.

2) Политики за различните групи по доходи: домакинствата с високи доходи получават стимули да харчат в страната, включително чрез безмитни зони.

Домакинствата със средни доходи се ползват с контрол на цените на жилищата, за да се предотврати прекомерна финансова тежест. Домакинствата с ниски доходи се обслужват чрез увеличени трансферни плащания и подобрен достъп до обществени услуги.

От страна на преразпределението са следните мерки:

1) Засилени фискални и социални политики: ▶▶

Централните банки все по-често се насочват към юана, а доверието в долара отслабва

Китайският юан е определен като ефективен инструмент за диверсификация на инвестиционните портфейли от почти всички участници в проучване на базирания в Лондон Форум на официалните парични и финансови институции (OMFIF).

Изследването, резултатите от което бяха съобщени на 30 юни, обхваща 90 централни банки, държавни пенсионни фондове и суверенни инвестиционни фондове, които общо управляват активи на стойност около 10 трилиона долара. Те показват, че най-привлекателните пазари за инвестиции остават САЩ и Китай.

За първи път обаче проучването на форума отчита, че повече централни банки възнамеряват да намалят експозицията си към американския долар, отколкото да я увеличат през следващото десетилетие. Основната причина са нарастващите политически рискове, свързани с американската валута. Около 79 % от централните банки и 60 % от държавните инвестиционни фондове смятат, че световната парична система вече преминава към „многополюсен“ модел.

В коментар за резултатите от изследването деканът на Института за финансово развитие към университета „Нанкай“ Тиен Лихуей посочва, че глобалните публични инвеститори вече не разглеждат американския долар като безусловно сигурно убежище, а ускоряват диверсификацията на активите си, за да ограничат рисковете от прекомерната зависимост от една валута. По думите му тази тенденция създава стратегическа възможност за китайския юан да се превърне не само в средство за разплащане и сетълмент, но и в глобална резервна валута. Според него стабилността на юана и ролята му като защитен актив стават все по-видими, а централните банки вече го възприемат като незаменим елемент при диверсификацията на резервите.

Той отбелязва и че в развиващите се региони, включително Азия и Тихоокеанския регион, Африка и Латинска Америка се

наблюдава осезаемо нарастване на интереса към държавни облигации, деноминирани в юани. Показателен пример е Бразилия, която е на път да стане първата държава в Латинска Америка, регистрирала се за емитиране на т. нар. панда облигации – деноминирани в юани и емитирани в Китай от чуждестранни институции. Според съобщение на Китайската народна банка бразилското Министерство на финансите вече е подало официално заявление до Националната асоциация на институционалните инвеститори на финансовия пазар.

Положителни оценки за перспективите пред китайската валута дават и редица международни институции. Данни на Standard Chartered показват, че индексът Renminbi Globalisation Index е достигнал 224,8 пункта през април при база 100 през януари 2015 г., което означава, че глобалното използване на китайската валута се е увеличило повече от два пъти за последното десетилетие.

В доклад от март швейцарската частна банка Union Bancaire Privte (UBP) също прогнозира, че юанът ще продължи да поскъпва спрямо долара през следващите десет години благодарение на подобряващите се икономически показатели и провежданите реформи. Банката, която управлява активи за над 190 млрд. долара, очаква до края на 2026 г. курсът на вътрешния китайски юан да достигне 6,70 юана за един щатски долар.

Приходите на китайските компании за въплътена интелигентност са нараснали с 22,4 %

Според най-новите данни на Държавното данъчно управление на Китай през периода януари – май приходите от продажби на компаниите в сектора на въплътената интелигентност са се увеличили с 22,4 % спрямо същия период на миналата година. По подсектори най-силен ръст отбелязват производителите на роботи и роботизирани системи – 30,1 процента, следвани от компаниите, разработващи алгоритми и софтуерни решения за изкуствен интелект – 24,5 %, както и предприятията за системна интеграция и индустриални приложения – 27,9 %.

Увеличили са се и приходите на производителите на ключови компоненти със 6,8 процента на годишна база.

Понастоящем близо 90 процента от заетите в сектора компании на въплътената интелигентност са съсредоточени в няколко провинции – Гуандун, Пекин, Шанхай и други водещи иновационни центрове.

Благодарение на активната предприемаческа среда и добре развитата индустриална верига, провинция Гуандун запазва водещата си позиция по пазарен мащаб в страната.

▶▶ за 2025 г. правителството увеличи пряката фискална подкрепа за домакинствата чрез мерки като политики за растеж на заплатите, подобрено социално осигуряване, разширени субсидии за медицинско осигуряване, по-високи пенсии и програми за потребителски стоки. Не мога да не спомена тук и заплатата за издръжка – от този петгодишен план Китай поетапно почва са свързва заплатите със заплатата за издръжка.

2) Пазарът на жилища е стабилизиран. Политиките сега дават приоритет на достъпните обществени жилища под наем, субсидираните жилища под наем за млади хора и нови градски жители и жилищата със споделена собственост. Рейтинговата агенция S&P Global изчисли, че социалните жилища са съставлявали 8 % от първичните продажби в големите градове през 2023 г. и биха могли да достигнат 20 % през 2026 г. (Reuters, 2024). 3) Данъчните реформи включват по-прогресивно данъчно облагане, фискални трансфери от централните към местните власти и укрепване на мрежата за социална сигурност в подкрепа на населението с ниски доходи и селското население. Тук искам да добавя и че през 2025 г. Китай публикува и стратегия за дългосрочна грижа, която набелязва цели и мерки за справяне с огромния демографски проблем.

На пето, последно място, искам да обърна внимание на една тема, която според мен в България все още е почти непозната – глобалните инициативи на Китай. Когато говорим за китайската външна икономическа политика, обикновено се сещаме за инициативата „Един пояс, един път“. Това е първата голяма и фундаментална инициатива от 2013 г., чрез която

Китай започна да изгражда физическа и икономическа свързаност между Азия, Европа, Африка

и други региони чрез инфраструктура, транспортни коридори, пристанища, железопътни линии, енергийни и инвестиционни проекти.

Но това е само първият пласт. След „Един пояс, един път“ Китай последователно разви още четири глобални инициативи – Глобалната инициатива за развитие (2021), Глобалната инициатива за сигурност (2022), Глобалната инициатива за цивилизациите (2023) и Инициатива за глобално управление (2025). За тях у нас почти не се говори, въпреки че именно те очертават китайската визия за бъдещото развитие на световната икономика, международната сигурност, диалога между цивилизациите и реформата на глобалното управление.

А когато се говори, особено в западните академични среди, често подходът е скептичен: „Китай няма да определя какъв ще бъде световният ред и какво трябва да правят другите държави“.

Какъв обаче е смисълът зад тези инициативи? Китай вече не иска да бъде възприеман само като производствена сила, търговски партньор или конкурент, или инвеститор в инфраструктура. Китай се стреми да бъде разпознат като държава, която предлага концепции, език и рамка за глобално управление.

С тях Китай казва, че развитието трябва отново да бъде поставено в центъра на световния дневен ред, че

сигурността не може да бъде изграждана срещу или за сметка на други държави, а трябва да бъде обща и неделима,

че няма една-единствена правилна цивилизация или модел на развитие и че всяка държава трябва да има право да избира своя собствен път.

А Глобалната инициатива за глобално управление поставя най-големия въпрос – как да бъдат реформирани международните институции така, че да отразяват реалностите на XXI век. Китай настоява за по-голямо участие на развиващите се държави във вземането на решения, за реформа на системата на глобалното управление, за по-силна роля на ООН, за нови правила в области като изкуствения интелект, цифровото управление, климатичните промени и глобалното здравеопазване, както и за международен ред, основан повече на многостранно сътрудничество, отколкото на доминирането на една или няколко велики сили.

Разбира се, тези инициативи трябва да бъдат разглеждани критично. Има въпроси за прозрачността, дълга, екологичните стандарти, реалната симетрия в отношенията и разликата между официалната реторика и практиката. Но подценяването им би било грешка. Защото чрез тях Китай всъщност заявява: „Ние вече не сме само участник в глобализацията. Ние сме един от архитектите на следващия етап на глобализацията“.

Затова според мен е важно в България да започнем да говорим по-сериозно за тези инициативи. Не за да ги приемаме безкритично, но и не за да ги отхвърляме автоматично. А за да разберем как Китай мисли за света, как вижда собствената си роля в него и какви възможности и рискове създава това за малки и средни държави като България.

Специалисти по грижа за възрастни – нов стандарт в социалните услуги

През юли 2025 г. Министерството на човешките ресурси и социалното осигуряване на Китай включи „специалист по социални и здравни услуги за възрастни“ в седмата група от 17 нови професии. Тази позиция се определя като професионална и техническа дейност, която обхваща комплексна оценка на нуждите за грижа в домашна среда, общността и институциите, изготвяне и прилагане на планове за грижа, както и изпълнение на специализирани техники за обслужване и обучение.

С други думи, специалистът в тази област не само трябва да владее основни познания по здравни грижи, но и да притежава компетенции в различни сфери като медицина, домашни услуги и хранене. Той не просто се грижи за възрастните хора във всекидневието, а може да изготвя индивидуални планове за грижа и персонализирани програми за тяхното обслужване. Благодарение на широкия си спектър от знания и умения, този специалист може да бъде определен като своеобразен „универсален консултант по грижата за възрастни“.

Този комплексен тип услуги отговаря пряко на съвременните нужди в сектора за грижа за възрастни

хора. При различните модели на грижа – домашна, общностна или институционална – нуждите на възрастните хора се различават значително. Също така различни са и потребностите в зависимост от възрастта и здравословното състояние. Много семейства не знаят как да изберат най-подходящия модел на грижа.

Именно тук специалистът по социални и здравни услуги може да помогне, като съчетава подходящи ресурси и създаде прецизни, индивидуализирани решения, които осигуряват по-сигурна, по-ефективна и по-комфортна грижа.

Включването на тази професия в списъка на новите длъжности е форма на институционална подкрепа и признание. Според данни от доклад за състоянието на професията в сферата на грижите за възрастни от 2025 г., през следващите пет години броят на възрастното население ще нарасне от 326 милиона до близо 400 милиона, а хората, нуждаещи се от постоянни грижи, ще достигнат над 40 милиона. Недостигът на професионални болногледачи се оценява на над 5 милиона души.

В обществото грижата за възрастните често се възприема като нискоквалифицирана работа, сравнявана с домашна помощ или обслужващ персонал. Това води до нисък обществен престиж на професията, затруднява задържането на кадри и прави привличането на квалифицирани специалисти още по-трудно. Включването на новата професия и въвеждането на ясни стандарти за оценка и квалификация, както и на различни професионални нива – начално, средно и висше – допринасят за повишаване на статута й. Това не само подобрява общественото признание, но и дава ясни възможности за кариерно развитие и повишава мотивацията на работещите в сектора.

От болногледач до специалист по социални и здравни услуги, от базова грижа до висококачествено обслужване – секторът за грижа за възрастните се развива в посока на по-голяма професионализация и разнообразие. С навлизането на все повече квалифицирани специалисти и разширяването на кадровия състав, все повече възрастни хора ще могат да преминат от просто „осигурена грижа“ към по-достоен и пълноценен начин на живот в старостта.

Мащабна модернизация на потреблението в Китай

Проведеното неотдавна в провинция Хайнан шесто издание на Китайското международно изложение за потребителски стоки (CICPE) привлече над 3400 водещи световни бранда от повече от 60 държави. Пространството бе изпълнено с иновативни, нестандартни и модерни продукти от най-висок клас, които направиха бъдещето на масовото потребление осезаемо и напълно достъпно.

В зоната за технологични продукти огромно внимание привлече щандът за смарт очила с изкуствен интелект Leqi. При активиране на функцията за подсказване, текстът на предварително зададена реч незабавно се прожектира в зрителното поле на потребителя, наслагвайки се върху реалния свят като зелен електронен банер. Този модел представлява първите напълно функционални AI+AR очила, влезли в серийно производство.

Изложението предложи и редица други технологични чудеса: летящи автомобили, които преначертават бъдещето на градската мобилност; AI интериорни

дизайнери, способни да изготвят цялостен проект за обзавеждане на жилище само за броени минути; както и роботи за бързо зареждане на гориво, които вече се превръщат в денонощни „универсални служители“ по бензиностанциите. Всички тези демонстрации доказват, че все по-голям брой авангардни технологии излизат от тясната ниша на експерименталните новости и се превръщат в незаменима част от бита ни.

Успоредно с технологиите, традиционната култура също намери своето модерно проявление. В павилиона на Гуанси-джуанския автономен регион сериозен зрителен интерес предизвикаха чантите и облеклата, изработени от традиционна джуанска коприна. Отличаващи се с ярки цветове и изящна изработка, тези продукти съхраняват автентичните народни техники, но са изцяло съобразени със съвременните естетически вкусове и практическо приложение. Те се радват на огромна популярност не само сред китайските потребители, но вече отчитат и отличен пазарен успех в страни като Тайланд и Виетнам. По този начин традиционното културно наследство и съвременният пазар се срещат в успешна синергия.

Сериозна трансформация се наблюдава и в сектора на продуктите за здравето, където новите нужди

на обществото стимулират прехода към по-персонализирани, професионални и високотехнологични решения. Тазгодишното изложение акцентира върху иновациите в здравеопазването чрез представянето на специалната продуктова линия „Сяобо Баобао“ – иновативни премиум продукти, разработени благодарение на преференциалните държавни политики в региона. Те обхващат направления като ранна диагностика на заболявания, превенция и възстановяване при хронична умора, както и висок клас хранителни добавки.

В павилионът на Чунцин посетителите можеха да се докоснат до подводния апарат „Дзяодзъ“, предназначен за туристически разходки и който вече се използва в популярни дестинации като заливите Дадонхай и Ялон в курорта Саня. Апаратът се задвижва изцяло с електричество, което свежда до минимум замърсяването на морската екосистема.

Новостите, показани на Международното изложение в Хайнан, не само ни позволяват да се докоснем до един по-интелигентен, разнообразен и удобен начин на живот, но и разкриват кода зад мащабната модернизация на потреблението в Китай. Заместник-министърът на търговията Шън Циупин подчерта, че форумът улавя перфектно тенденциите за повишаване жизнения стандарт и търсенето на по-качествен живот.

Изложението успешно превръща експонатите в достъпни стоки, а модните иновации – в пазарни хитове. По този начин то дава възможност за бързото навлизане на качествени стоки на вътрешния пазар и дава мощен, постоянен импулс за обновяването на потреблението и за разкриването на огромния икономически потенциал на Китай.

„Интегриране на изкуствения интелект в производството“ бе темата на Международното изложение за вериги за доставки в Пекин

От 24 до 26 юни в Пекин се състоя четвъртото издание на Китайското международно изложение за насърчаване на веригата на доставки. На тазгодишното изложение издание на изложението са създадени шест основни изложбени зони, на които са показани цифрови и интелигентни технологии, съвременно производство, зелено земеделие, здравословен начин на живот, интелигентни автомобили и чиста енергия.

Изложението привлече 676 водещи китайски и чуждестранни предприятия, специализирани и иновативни компании, както и браншови организации от 85 държави, региона и международни организации, като над 65 % от тях са компании от списъка „Форчън 500“ и лидери в съответните сектори.

Заедно с партньорите от веригата за производство и доставки, които изложителите довеждат със себе си, броят на участниците се очаква да надхвърли 1200.

Изкуственият интелект е една от основните атракции на тазгодишното изложение, като за първи път в рамките на веригата за цифрови и интелигентни технологии е създадена специална зона за изкуствен интелект, в която са събрани водещи предприятия от Китай и чужбина в тази област.

Това изтъква в репортаж си за изложението CGTN. Зоната за дигитализация и изкуствения интелект дебютира на изложението за вериги за доставки в Пекин.

Сред компаниите, участващи в изложението, са американските производители на чипове Nvidia, Intel и Qualcomm, както и китайският ИТ гигант Alibaba. Китайските производители на смартфони и лаптопи Lenovo, Xiaomi, Honor и Vivo демонстрират възможностите на своите устройства с изкуствен интелект.

Всички те са нетърпеливи да намерят нови партньори за мащабното внедряване на технологии с изкуствен интелект в производството и реалния живот.

Ли Ян, ръководител на отдела за търговски хуманоидни роботи в базираната в Шънджън компания за роботика Ubtech, заявява: „Веригата за доставки на въплътен изкуствен интелект и роботика е до голяма степен концентрирана в Китай. Очакваме с нетърпение да работим заедно за подобряване на тази екосистема от производство и верига за доставки, за да реализираме напълно нейния потенциал“.

Дон Бин, вицепрезидент на Центъра за марка и маркетинг в iFlytek, разработчик на решения за изкуствен интелект, базиран в Шънджън, казва: „Нашите разработки могат да решат проблема с недостига на данни за обучение за системи с въплътен интелект. Те могат да бъдат интегрирани и в ключови производствени процеси, като например интелигентно производство и логистично сортиране.

Области като „ИИ + превод“, „ИИ + производство“ и „ИИ + интелигентни автомобили“ в момента развиват индустриалното приложение на технологиите за изкуствен интелект“.

Ю Фън, президент на китайския клон на американския индустриален конгломерат Honeywell, заявява: „Има огромен брой сценарии за прилагане на изкуствен интелект в реалната икономика – било то производство, научноизследователска и развойна дейност, търговия на дребно или услуги. Очакваме с нетърпение тясно сътрудничество с нашите китайски партньори“.

Уан Джицун, председател на китайския клон на американската технологична корпорация Intel, заяви: „След появата на модели с големи езикови модели, ние активно обсъждаме с множество индустриални партньори как да използваме техните възможности в нови посоки в широк спектър от сектори и сценарии.“

Индустрията за роботи в КНР е пример за устойчиво технологично развитие

В последно време някои западни медии поставиха под въпрос възможностите на китайските роботи, твърдейки, че те „могат само да танцуват и да тичат“. Критиците твърдят, че подобни демонстрации са просто показни експонати и нямат практическа индустриална стойност. Това мнение обаче отразява неразбиране на китайската индустрия за роботи.

Способността на роботите да отчитат точно времето и да се движат плавно на сцената е ясна демонстрация на напреднали технологии. Това се дължи на високопрецизни серво системи, ефективни алгоритми за планиране и надеждна работа на ключови компоненти, пише People's Daily Online.

Поддържането на сложен баланс и извършването на плавни преходи между позите показва, че китайските роботи вече са усвоили ключови технологии като възприятие за баланс и двигателен контрол, отбелязва изданието.

Тези основни технологични принципи могат да се приложат към по-сложни сценарии, от промишлено производство и медицинска хирургия до помощ при бедствия. Например впечатляващите танцови движения на роботите са убедителни доказателства за способността им да изпълняват сложни практически задачи.

Идеята, че „изчислителната мощност на чиповете с изкуствен интелект е по-важна от системите за контрол на движението“, също е едностранчива. Въпреки че чипът, като „мозък“, със сигурност е от решаващо значение, широкомащабното внедряване на роботи е невъзможно без мощни възможности за контрол на крайниците и хардуерна поддръжка.

На практика китайските роботи отдавна са излезли от сферата на „витрините“ системи и са дълбоко интегрирани в различни индустрии. В индустриалните цехове те изпълняват ресурсоемки задачи като заваряване и сглобяване; в болниците хирургическите роботи помагат на лекарите с милиметрова прецизност; в зони на бедствия специализирани роботи разчистват развалините по време на операции по търсене и спасяване; а в всекидневието роботите прахосмукачки и роботите-компаньони стават все по-често срещани.

Китай е разработил цялостна производствена верига – от производството на компоненти до пълния цикъл на машиностроенето, което намалява разходите за производство на хуманоидни роботи с приблизително две трети.

Много чуждестранни стартиращи компании, включително немската компания Neura Robotics и американската компания Figure AI, използват голям брой китайски компоненти и дори извършват окончателно сглобяване на роботи в Китай.

Китайската индустрия за роботи е не просто витрина, а пример за устойчиво технологично развитие. Това предубеждение игнорира както постигнатите технологични пробиви, така и огромния потенциал на китайските роботи.

С напредването на технологиите, китайската роботика несъмнено ще продължи да разбива подобни стереотипи във все повече области.

КИТАЙ днес
10 – 16.7.2026

Тържествено честване на 20-годишнината на Институт „Конфуций“ – София

Институт „Конфуций“ – София: Мост, който свързва България и Китай чрез езика, културата и дружбата

Обща снимка на гостите и участниците в юбилейното тържество в СУ „Св. Климент Охридски“

Поздравление към гостите отправиха Н. Пр. Дай Цинли, посланик на КНР в България (снимката вляво), г-жа Аксиния Колева, директор от българска страна на Институт „Конфуций“ – София, (най-вдясно), и проф. Чън Ин, директор от китайска страна на Институт „Конфуций“ – София

В аулата на СУ „Св. Климент Охридски“ неотдавна се състоя тържествено честване на 20-годишнината на Институт „Конфуций“ – София. На вълнуващото събитие присъстваха много гости, представители на академичните среди, дипломатически мисии, държавни и образователни институции, културни и партньорски организации, преподаватели в учебни заведения с преподаване на китайски език, студенти, ученици, приятели. Сред официалните гости от китайска страна бяха Н. Пр. Дай Цинли, посланик на КНР в България, Ян Тиен, ръководител на отдел „Образование“ към посолството на КНР в България, Гъ Лина, директор на Китайския културен център в София, проф. Дун Юенсин, директор на Институт „Конфуции“ – Велико Търново, от китайска страна, Уан Пудзиен, председател на Българо-китайската търговска камара, Чън Дзиен, директор на българското бюро на European Times. От българска страна присъстваха Мадлен Данова, зам.-ректор на СУ „Св. Климент Охридски“, Соня Милева, зам.-ректор на СУ „Св. Климент Охридски“, Елеонора Лилова, директор на Регионалното управление на образованието в София, представители на МОН, Румяна Прешленова, директор на Института за балканистика с Център по тракология към БАН, Искра Мандова, директор на Институт „Конфуций“ към Великотърновския университет от българска страна, проф. Нако Стефанов, изследовател в СУ „Св. Климент Охридски“ и почетен директор на Институт „Конфуций“ – София, Снежана Тодорова, председател на Съюза на българските журналисти, Момчил Станишев, директор на Центъра за насърчаване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и страните от Централна и Източна Европа.

Институт „Конфуций“ – София, има честта да е вторият в света, създаден само две години след първия в Сеул и е първият на Балканския полуостров. Да си сред първите е не само чест, но и голямо предизвикателство, защото трябва да отстояваш лидерската си позиция. През 20-годишното си съществуване Институт „Конфуций“ – София, непрекъснато доказва, че е достоен за това.

Двадесет години са повече от история. Това са часове на упорита работа, хиляди срещи, споделени идеи, приятелства, мечти и незабравими моменти. Това са години, посветени на развитието на образователния, културен и хуманитарен обмен между България и Китай. За този период институтът се превръща в авторитетна институция и място, в което хиляди ученици и студенти правят първите си стъпки в изучаването на китайския език и китайската култура. Реализирани са стотици значими инициативи – образователни програми, културни фестивали, изложби, конкурси, конференции и срещи, които допринасят за българо-китайските отношения. Тези успехи са постигнати и благодарение на постоянната и сериозна подкрепа на СУ „Св. Климент Охридски“, на Китайското посолство в София, на всички партньори от различни институции в Китай и България. И разбира се, на всички директори, преподаватели, ученици, студенти и приятели, които през годините стават част от историята на Институт „Конфуций“ – София.

По повод тържественото честване поздравителен адрес бе получен от президента на Република България г-жа Илияна Йотова и от министъра на образованието и науката проф. Георги Вълчев. От името на СУ „Св. Климент Охридски“ приветствие отправи зам.-ректорът на университета проф. Мадлен Данова.

С вълнуващо слово към присъстващите се обърна Н. Пр. Дай Цинлин, посланик на КНР в България, която сподели, че за нея е голяма радост да бъде в Софийския университет – най-старото и най-престижно висше училище в България, за отбелязването на 20-годишнината от създаването на Институт „Конфуций“ – София.

„От името на Посолството на Китай в България бих искала сърдечно да поздравя Софийския университет и Институт „Конфуций“ по повод този знаменателен юбилей – каза Н. Пр. Дай Цинлин и добави: – Позволете ми също така да изкажа искрената си признателност към президента на Република България г-жа Илияна Йотова за нейната дългогодишна подкрепа за образователното и културното сътрудничество между Китай и България, както и за развитието на Институт „Конфуций“ – София.

От името на посолството бих искала да благодаря сърдечно на всички български приятели, които през годините неизменно подкрепят двустранния образователен обмен, преподаването на китайски език и взаимното опознаване между нашите цивилизации. Изказвам и своето дълбоко уважение към всички досегашни директори, преподаватели и служители, които с всеотдайност и професионализъм допринесоха за развитието на Институт „Конфуций“ – София.

Институт „Конфуций“ в София е вторият в света, създаден след този в Сеул, но първият на Балканския полуостров и един от първите в Източна Европа. За него тези 20 години са ценен период на утвърждаване, развитие и значими постижения. Всяка лекция на китайски език, всяко културно събитие и всеки академичен обмен допринасят за задълбочаване на взаимното разбирателство между нашите народи. Образованието и културният обмен винаги са били една от

най-трайните и най-вдъхновяващите движещи сили в развитието на отношенията между Китай и България.

През последните години сътрудничеството между университетите на двете страни непрекъснато се разширява, младежкият обмен става все по-интензивен. Това ясно показва, че ядрото на китайско-българското приятелство са самите хора, надеждата е в младото поколение, а бъдещето – в обмена на сътрудничеството.

По случай 20-ата годишнина на Институт „Конфуций“ – София, Китай е готов, заедно с българските си партньори, да продължи да подкрепя неговото висококачествено развитие, за да внесе нова енергия в развитието на двустранните отношения.

Убедена съм, че с общите усилия на двете страни следващите двадесет години за института ще бъдат още по-успешни, а приятелството между нашите народи ще става още по-здраво.

Накрая от сърце пожелавам на Институт „Конфуций“ – София, да преуспява и занапред! Нека приятелството между Китай и България бъде вечно, да се развива и предава от поколение на поколение!“

От името на домакините съвместно приветствие на съответния език поднесоха г-жа Аксиния Колева, директор от българска страна на Институт „Конфуций“ – София, и проф. Чън Ин, директор от китайска страна на Институт „Конфуций“ – София.

„На днешното тържествено събитие по повод 20-ата годишнина от създаването на Институт „Конфуций“ – София, нека си спомним началото – започна приветствието и продължи. – Нашият институт е основан с подкрепата на Съвета за международно разпространение на китайски език към Министерството на образованието на Китай (ХАНБАН) като партньорска организация между Софийския университет и Пекинския университет за чужди езици на 9 юни 2006 г., само две години след възникването на първия в света Институт „Конфуции“ в Сеул.

Но ние сме първият Институт „Конфуций“ на Балканския полуостров и един от първите в страните от Централна и Източна Европа.

От създаването си до 2015 г. институтът се помещава в сградата на Центъра за източни езици и култури, а от 2015 г. е преместен в настоящата сграда, предоставена от Софийския университет и реновирана с финансовата помощ на китайската страна. Тогава, на церемонията при откриването на новата сграда, в присъствието на генералния директор на ХАНБАН г-жа Сю Лин, институт „Конфуций“– София, е издигнат в статут на образцов институт и в модел за развитие на Институтите „Конфуций“ в глобален мащаб.

Ревю на традиционната китайска пола „мамиенцюн“ представиха от ученички от 18. СУ „Уилям Гладстон“ – София

Танц на любовта, надеждата и очакването изпълниха ученички от 138. СУЗИЕ „Проф. Васил Златарски“ – София

Ученици от първи и втори клас на Китайското училище в София изпълниха детските песни „Зайченцето бяло“ и „Зимна песничка“

За 20 години ИКС изгради мрежа от около 30 учебни заведения с преподаване на китайски език в цяла България. Сред тях са и големите университети на България: Пловдивският, Русенският, Югозападният, Тракийският, Бургаският свободен университет, Висшето транспортно училище в София. Изградили сме 8 Класни стаи „Конфуций“ – умален вид на ИК.

Въвели сме преподаване на китайски език в 11 града: София, Пловдив, Благоевград, Стара Загора, Русе, Бургас, Габрово, Монтана, Видин, Правец и Костинброд. Общият брой на регистрираните ученици и студенти достигна над 35 000, а общият брой на участниците в тестовете ни за владеене на китайски език на различни нива надхвърли 3000.

За първи път през 2025 година започнахме курсове по китайски език в културния център „Цвят 1870“ във Видин, а тази година и в бадминтон клуба RasketSpeed в София.

Друго представително постижение е билингвалното ни издание (китайски – български) на книгата „101 картини от България“, съвместен проект на Институт „Конфуций“ – София, и Института по балканистика на БАН. В него 101 културни български забележителности са представени и чрез традиционното китайско изкуство на изрязване от хартия, признато от ЮНЕСКО за нематериално културно наследство. Това е накратко историята на ИКС в цифри – завърши приветствието. – Тези цифри обаче разкриват упоритата и постоянна работа на целия екип, както и дългогодишната и непрекъсната помощ и подкрепа от страна на Софийския университет и Пекинския университет за чужди езици, на Посолството на КНР в София, на многобройните приятели и партньори на ИКС. Още веднъж горещи благодарности към всички тях!“

След официалната част тържеството продължи с богата художествена програма. Сцената буквално оживя от музиката, песните и танците на учениците, студентите, преподавателите и приятелите на Института, които поведоха присъстващите в едно красиво пътешествие между България и Китай.

Красимира ИВАНОВА

Музикалната култура на Китай – извор на красота и вдъхновение

В дните на честванията на 20-годишния юбилей на Институт „Конфуций“ – София, културният календар на института включваше богата палитра от събития. Сред тях бе серията от лекции на ежегодния проект „Ти и аз говорим за културата на Китай“, които тематично бяха посветени на музикалната култура на Китай. Участниците в лекторията – български и китайски студенти, преподаватели, представители на академичната общност и приятели на Китай, имаха възможност да се докоснат до дълбочината и красотата на китайската музика и да оценят нейното очарование и уникалност.

Първата лекция, изнесена от проф. Дун Дзинмин, бе с директно включване от Китай. Проф. Дун Дзинмин е изключителен професионалист, музикален директор на Центъра за култура и изкуство в провинция Дзянсу, музикален директор на Международния фестивал за джаз музика в Нандзин, професор по китайска музика в Института за чуждестранни студенти към колежа по изкуства „Река Яндзъ“ в Нандзин, член на Китайската асоциация по музика, специалист по традиционния китайски музикален инструмент ърху. Лекцията му бе посветена на развитието и музикалното звучене на ърху.

Втората лекция изнесе проф. д-р по музикознание и музикално изкуство в Института за изследване на изкуствата при БАН Миглена Ценова-Нушева. Тя е автор на монографията „Пекинската опера дзин дзю“ и на книгата „Рецепция на представленията на китайската традиционна опера в България“. Лекцията ѝ „Първите представления на Пекинската опера Дзиндзю и Съчуанската традиционна опера Чуандзю в България и тяхната рецепция“ съдържаше хронологията на първите представления и изпълнения на фрагменти от тези произведения, осъществени в България през 50-те години на 20-и век. Изследвани бяха репертоарът и репертоарните стратегии, спецификата при гастролиращите трупи и търсените послания.

Третият лектор бе проф. д. н. Иванка Влаева, професор в Югозападния университет „Неофит Рилски“, Благоевград, хоноруван преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, асоцииран член на Института за изследване на изкуствата при БАН. Научните ѝ изследвания и публикации разглеждат традициите и съвременните трансформации на музиката в България, Европа и Азия. Лекцията на проф. Влаева „Музиката в културно-обществените събития в съвременен Китай“ включваше въпросите за ролята на музиката в съвременното китайско общество и какви културно-обществени събития се използват за целите на културните стратегии и творческите индустрии.

КИТАЙ днес
10 – 16.7.2026

Прожекциите на сценични представления с висока разделителна способност правят театъра достъпен за по-широка публика

През една неотдавнашна лятна нощ, докато класическата китайска пиеса „Рикшаджията“ се играеше на сцената на Народния художествен театър в Пекин, девет камери с висока разделителна способност и 17 аудиоканала предаваха на живо всяка подробност от представлението пред по-широка публика.

Близо 6000 студенти и преподаватели от осем университета в региона Пекин – Тиендзин – Хъбей в Северен Китай гледаха същата пиеса на екрани в кампусите си в реално време, преживявайки атмосферата и драмата от стария Пекин, сякаш седяха на първия ред в театъра.

„Технологията извежда изкуството извън пределите на театъра, за да обхване по-широка публика“, заяви Кан Сиюе, студент в университета „Нанкай“ в град Тиендзин.

„От сцената към екрана – качествените художествени ресурси вече се споделят между регионите“, каза Фън Юенджън, директор на Народния художествен театър в Пекин. Новият формат на представяне е запълнил празнината за онези, които не могат да присъстват на представленията на живо, и е разширил обхвата на театъра, като е излязъл от традиционната му ниша, отбеляза Фън.

Тази инициатива идва в момент, когато Китай се стреми да направи обществените културни ресурси по-достъпни и равнопоставени за всички – ангажимент, заложен в текущия 15-и петгодишен план на страната.

Театрите в цял Китай се надпреварват да създават свои собствени сценични записи с висока разделителна способност. Националният театър на Китай, Националният център за сценични изкуства и Северният театър за опера „Кунциу“ вече пуснаха видеоверсии с висока разделителна способност на своите класически постановки.

В миналото театърът често се възприемаше като нишова форма на изкуство в Китай. Живите представления и ограниченият брой места означаваха, че той никога не е могъл да достигне масовата аудитория на киното или телевизията. Но откакто страната въведе театрални прожекции с висока разделителна способност от Великобритания преди почти две десетилетия, това изкуство вече не е ограничено само до сцената, което е от полза за публиката.

Програма, стартирана съвместно от китайски и британски театри през 2015 г., до март 2024 г. е донесла прожекции на сценично изкуство с висока разделителна способност в 69 китайски града. В рамките й са били прожектирани над 250 постановки в повече от 10 000 представления, привличайки над 800 000 зрители в Китай. Предлаганите заглавия включват широка гама от отлични пиеси от страни като Великобритания, САЩ, Франция и Русия.

„Беше толкова приятна изненада да мога да се насладя на продукции от световна класа в Китай благодарение на технологиите особено когато всеки фин израз и детайл се усилваха на екрана“, каза актьорът Дзяо Ган, запален почитател на театралните прожекции с висока разделителна способност.

Според експертите прожекциите на сценични изкуства с висока разделителна способност са като да се осигури на всеки зрител най-доброто място в театъра. За цена, приблизително равна на билет за IMAX, зрителите могат да се насладят на представление, което би струвало няколко пъти повече на живо.

На тазгодишния Международен филмов фестивал в Пекин китайската версия на „Военен съд по делото Кейн“ на Народния художествен театър в Пекин беше прожектирана във формат 4K и се превърна в най-бързо продаваната продукция на фестивала.

В бъдеще театърът ще продължи да инвестира в прожекции с висока разделителна способност и да продуцира по два-три драматични филма годишно. Целта, както обясни неговият президент Фън, е да се съхранят висококачествените театрални постановки на лента и да се разшири обхватът на китайския театър.

Нематериални културни наследства се срещат с младежка креативност

В окръг Путо на град Суджоу се проведоха редица мероприятия за популяризирането на традиционната китайска култура. Събитието накара младите хора да оценят историческия контекст, докато се разхождат из града, и да засилят културната си идентичност чрез интерактивни преживявания.

Майстори на нематериални културни наследства споделят опит

В дискусия по тема „Иновативно изразяване на нематериалното културно наследство в нови сценарии за културен туризъм“ Ю Дзян, представителен наследник на националното нематериално културно наследство Лу Син И Цюен (бойно изкуство), заяви, че този стил е възникнал и се е развил по поречието на река Суджоу и е включен в петата партида национални списъци с нематериално културно наследство през 2021 г. През последните години той непрекъснато го популяризира, позволявайки на повече млади хора да изпитат духовната сила на бойните изкуства.

Чън Ли, представителен наследник на тъкането с бамбук, сподели своите практики за иновативна интеграция. Тя каза, че тъкането с бамбук е включено във втората партида национални списъци с нематериално културно наследство през 2008 г. От 2010 г. насам тя основава обществената организация, която е обучила над 300 ученици с увреждания, трима от които са удостоени със званието „Национален технически експерт“.

Фу Ся, управител на „Бо И Дзинсиу“ (Бродерия Бо И), представи изследването на интегрирането на традиционното тъкане и бродерия от гледна точка на младежкото предприемачество. Тя показа сериите Дунхуан и Шанхайдзин (Класика за планините и моретата), както и практиката за отваряне на работилница за преживяване на нематериално културно наследство в бизнес сгради.

Представления и пазари с по-разнообразни форми

Представленията включваха разнообразни изпълнения, като танца „Мост над река Суджоу“, шанхайската фолклорна песен „Златна камбанария“, фолклорното музикално трио „Плаваща светлина“, сегмент от местната опера Юе „Хъ Уънсю: От сърце до сърце“ и кукленото шоу „Светлини по здрач“, представени със съвременни изрази.

На събитието беше създаден и пазар на нематериално културно наследство, разделен на три зони: статични дисплеи, интерактивни преживявания и споделяне на вкусове. Бяха показани представителни проекти за нематериално културно наследство в местен стил на Путуо, като например тъкане, традиционно поправяне на порцелан и изготвяне на чертежи за корабостроене по метода „Гузимао“. Младежите се спираха, за да участват в дейности като изрязване на хартия и отпечатване, а продуктите от скъпоценна коприна „Сун Дзин“, сребърни изделия на народността мяо, картини със златно фолио и културно-творчески продукти с тема „Полумаратон по река Суджоу“ също привличаха много млади хора.

Докосване до културното наследство на града чрез пътуване

Същата сутрин представители на Общинската младежка литературна федерация посетиха и Изложбената зала на индустриалната цивилизация на река Суджоу, творческия парк M50 и Музея на нематериалното културно наследство на район Путо, за да се запознаят на място с новите подходи за съживяване и използване на индустриалното наследство. Така серията от дейности „Младежките гласове разпространяват рими, гласовете на Шанхай никога не спират“ ще продължи да разказва историите на града от гледна точка на младите хора и ще насърчава иновативното развитие на традиционната китайска култура.

Страницата подготви Красимира ИВАНОВА

Китайският футболен отбор не участва на световното, но китайските фенове, съдии и компании бяха там

Запалени футболни фенове от Китай присъстваха на мачовете на Световно първенство, включително на емблематичния стадион „Ацтека“ в Мексико, а китайската марка играчки PopMart участва в церемонията за откриването в Мексико Сити. Всички са от Китай, с изключение на футболния отбор.

Присъствието на многобройните китайски фенове сред публиката в трите страни, където се проведе световното първенство за футбол, бе видимо

Англоезичното китайско издание „Чайна дейли“ отбелязва, че разочароващият шести пореден опит на китайския отбор да се класира за водещото събитие на ФИФА през тази година отне част от забавлението и удоволствието на китайските фенове, но тези, които така или иначе са свикнали да се наслаждават на шоуто на футбола като зрители, направиха така, че аплодисментите им да бъдат чути и присъствието им да се усети и в трите страни, домакини на шампионата – САЩ, Канада и Мексико.

Въпреки дългите пътувания между местата за провеждане на събитията

и зашеметяващите цени на билетите и хотелите, гласовит контингент от китайски фенове присъства почти на всеки сблъсък във футболния спектакъл по време на груповата фаза на турнира.

Така китайските футболни фенове споделиха преживявания и емоции, които се случват веднъж в живота, чрез публикации в китайските социални медийни платформи на мнения и опит за това какво е да се гледа отблизо как спортните им идоли вкарват голове, какво преживяване е да се присъединиш към „мексиканската вълна“ по трибуните и как се създават нови приятелства на фен карнавали.

„Отборът на Китай не успя да се включи в световното, но ние сме тук“, обяснява Хъ Шън, футболен фен и инфлуенсър в социалните медии от провинция Съчуан, във видеоклип, публикуван в Weibo. На клипа Хъ се вижда заедно с група сънародници

Китайската компания Hisense предостави дисплеи с ултрависока разделителна способност

пред емблематичния стадион „Ацтека“ в Мексико Сити преди деня на откриването на световното по футбол на 11 юни. „Световното първенство принадлежи на феновете от цял свят, а не само на тези, които са дошли на първенството, в което участват техните страни, казва запаленият по футбола фен от Китай.

След като пропуснаха шансовете си по време на официалната лотария за билети на ФИФА през януари, Гу Син и съпругата му, двойка, обичаща футбола, от Шанхай, трябваше да похарчат по 1700 долара – повече от два пъти първоначалната номинална стойност от 700 долара – за да си осигурят билети от платформа за билети за мачовете от груповата фаза в Далас, Тексас, на 22 юни. „Колебахме се известно време поради супер високата цена на билетите, но все пак решихме да отидем на световното.“

Според Гу високият му финансов разход се е изплатил, след като е успял да види на място как неговият любимец Лионел Меси вкара два гола в един мач, за да влезе в историята като водещ реализатор на турнира за всички времена.

Китайските компании също отговарят на ентусиазма на феновете

с високата си видимост по време на световното по футбол. Технологичният гигант Lenovo, марката млечни продукти Mengniu и производителят на домакински уреди Hisense жънат плодовете на своята видимост на марката на терена и извън него, след като са си осигурили официално спонсорството на различни нива в търговската система на ФИФА, с отчетена обща инвестиция от над 500 милиона долара.

Новите записи на мача от камерата на съдията на терена,

задвижван от технологията с изкуствен интелект на Lenovo, е сред акцентите в отразяването на световното. Това нововъведение предлага на зрителите силно завладяващо изживяване.

Hisense предоставя дисплеи с ултрависока разделителна способност за всяко VAR преглеждане.

Mengniu, дългогодишен спонсор на световните първенства, изпрати шест китайски тийнейджъри да бъдат знаменосци на откриващия начален мач на първенството, демонстрирайки младежки обмен между Китай и ФИФА.

Стадион „Ацтека“, емблематично място за домакинство на три Световни първенства,

което досега се е доказало като талисман за домакинския отбор Мексико, дължи достатъчен дял от своята магия и на китайския опит. Китайската железопътна строителна инженерна група изигра ключова роля в структурното укрепване и обновяването на покрива на стадиона по време на изпълнението на 20-месечния проект за ремонт на стадиона преди турнира през 2026 г.

Само през първите два месеца на годината световноизвестният производствен център Иу в провинция Джъдзян, Източен Китай, е изпратил търсени от феновете стоки на стойност над 550 милиона долара – от екипи на отбори и миниатюрни копия на трофея от Световната купа до устройства за шум и тематични аксесоари – до трите страни домакини.

Дори без да участва с отбор на световното, Китай все пак имаше свои представители на терена, не с топка в краката, а със свирки, висящи на вратовете им. Китайският съдия Ма Нин, подпомогнат от страничните съдии Джоу Фей и Фу Мин, влезе в историята, като стана първият изцяло китайски екип, който съдийства на мач от Световната купа. Тримата съдии поеха отговорността да свирят на срещата от група Е между Еквадор и Кюрасао на 20 юни. Това бе най-значимото досега участие на китайски съдии на световно първенство по футбол.

Страницата подготви Любомир МИХАЙЛОВ

ДНЕС ПРЕСГРУПА
КИТАЙ днес

София, 1000
ул. „Г. С. Раковски“ 99
Тел.: +3592 944 1026
Имейл: kitai.dnes@gmail.com
Уебсайт: www.kitajdnes.com

ИЗДАТЕЛ
Проф. Светлана ШАРЕНКОВА
Управител на
ИК „ЗЕМЯ“ ООД
Тел.: +3592 943 4664

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ
Председател
Проф. д.ик.н. Димитър ИВАНОВ
Тел.: + 3592 944 1020

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ
Главен редактор
Теофан ГЕРМАНОВ

Отговорен секретар
Венцислав ЗАФИРОВ

Редактори
Любомир МИХАЙЛОВ
Красимира ИВАНОВА

Репортер
Галина КРУМОВА

Графичен дизайн
Мая ПЕТРОВА

ОСНОВАТЕЛ И ПЪРВИ ГЛАВЕН РЕДАКТОР (2019 – 2025)
Петър ГЕРАСИМОВ

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
+3592 944 1026

РЕКЛАМА
Тел.: +3592 944 1026
kitai.dnes@abv.bg
Рекламите и обявите се заплащат авансово по банкова сметка или в брой

БАНКОВА СМЕТКА
Интернешънъл Асет Банк АД
IBAN:
BG95IABG80981001651201
BIC: IABGBGSF
ИК „ЗЕМЯ“ ООД

СЧЕТОВОДСТВО, КАСА
Тел.:+3592 944 1026

ПЕЧАТ
АЛИАНС МЕДИЯПРИНТ

Използвани са материали на АГЕНЦИЯ „СИНХУА“ и CRI

КИТАЙ днес
10 – 16.7.2026

Снимка Синхуа

Хиляди маратонци преминаха през цветните хълмове на Гансу

6000 участници се включиха в маратон в живописния район Седемцветна Дансия, провинция Гансу. Трасето преминава през уникалните цветни скални образувания в световния геопарк.

Нови политики в подкрепа на земеделските стопани

Летният сеитба на зърнени култури в Китай вече е изпълнена близо 80 %. В Шандун, Хубей, Анхуей и други региони земеделските производители се възползват максимално от благоприятните агротехнически срокове, като използват държавните субсидии и услуги, за да гарантират високото качество на сеитбата. Същевременно в зависимост от метеорологичните условия се прилагат прецизни мерки, които създават стабилна основа за добра есенна реколта.

Тази година се очаква площите, засети със зърнени култури през лятото в провинция Шандун, да бъдат около 4 милиона хектара. Местните власти прилагат политики в подкрепа на земеделските стопани, включително субсидии за закупуване и използване на селскостопанска техника, както и за бракуване и подмяна на остаряло оборудване. Успоредно с това се насърчава внедряването на високопроизводителна земеделска техника, което допринася за повишаване на добивите от единица площ.

Снимка Синхуа

Туристическият интерес към Гуйлин нараства с наближаването на лятото

През лятната ваканция туристическият поток към град Гуйлин в Гуанси-джуанския автономен регион се увеличава. Популярната дестинация посреща все повече посетители от различни части на страната.

Обемът на търговията с електроенергия в Китай се е увеличил с 24,8 %

Общият обем на търговията с електроенергия в Китай е надхвърлил 3 трилиона кВтч през първите пет месеца на 2026 г., което представлява ръст от 24,8 % в сравнение със същия период на миналата година, съобщи Националната енергийна администрация.

Данните показват, че през този период обемът на търговията с електроенергия в рамките на провинциите е нараснал с 28,5 % спрямо същия период на миналата година, докато междупровинциалните и междурегионалните сделки с електроенергия са се увеличили с 12,2 %.

Според данните обемът на търговията със зелена електроенергия за периода януари – май през тази година е достигнал 136,4 милиарда кВтч, което представлява ръст от 3,9 % спрямо същия период на миналата година.

Само през май търговията с електроенергия в цялата страна възлиза на 626,8 милиарда кВтч, което представлява ръст от 23,6 % спрямо същия период на миналата година.

Над 20 трлн. юана приходи на културните и свързаните с тях индустрии в Китай

През 2025 г. оперативните приходи на културните и свързаните с тях индустрии в Китай надхвърлиха 20 трилиона юана, показват публикувани наскоро данни от Държавното статистическо бюро.

Общите приходи на културния сектор възлизат на 20,83 трилиона юана, което представлява ръст от 8,8 % на годишна база.

Нарастването се дължи на по-нататъшното развитие на индустриалната и пазарната система в културния сектор, както и на устойчивото разширяване на мащаба на индустрията.

Културните услуги продължават да имат ключова роля в структурата на сектора.

През 2025 г. приходите от тях достигат 12,31 трилиона юана, което е увеличение от 12,8 % спрямо предходната година.